

วิทยานิพนธ์เรื่อง	การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกศาล
คำสำคัญ	ข้อพิพาท / การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
นักศึกษา	เอกวัฒน์ รัตนวงศ์ศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.รุ่งแสง กฤตยพงษ์
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ)
พ.ศ.	2555

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับข้อจำกัดทางกฎหมายของกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกศาล ซึ่งเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolution - ADR) วิธีหนึ่ง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมให้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกศาลได้รับความนิยมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ เนื่องจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาลมีความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดปริมาณคดีของศาล และยังสามารถรักษาความสัมพันธ์ระหว่างคู่พิพาท รักษาชื่อเสียงและรักษาความลับทางธุรกิจของคู่พิพาทเอาไว้ได้

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์ในส่วนที่ยังไม่มีการฟ้องร้องต่อศาลหรือกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกศาลนั้น ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ และผู้ประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมาย ยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกศาล ทำให้ความต้องการหรือความสมัครใจของคู่พิพาทที่เป็นผู้ประกอบการที่ต้องการใช้วิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกศาลยังมีน้อย ซึ่งหากข้อพิพาทได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยอย่างทันท่วงทีแล้วก็ย่อมจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายจนไม่สามารถแก้ไขได้ นอกจากนี้ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกศาลก็คือ ในปัจจุบันในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกศาลอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบ ทำให้ต้องนำเอาหลักกฎหมายแพ่งอันมีพื้นฐานจากการมุ่งคุ้มครองปัจเจกบุคคล ไปใช้กับนิติสัมพันธ์ของพ่อค้าพาณิชย์ ซึ่งเป็นการไม่สอดคล้องกับระบบการทำงานหรือกลไกทางการค้าพาณิชย์ และไม่สามารถจัดการกับกระบวนการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ได้อย่างเหมาะสมเท่าที่ควร

การมีกระบวนการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ที่เหมาะสมจะทำให้สามารถจัดวางระบบและกฎเกณฑ์กติกาในคดีพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพ ลักษณะและความต้องการของกิจการค้าพาณิชย์ อันจะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการค้าพาณิชย์ ลดปัญหาข้อพิพาททางธุรกิจและส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และยังเป็นการลดปริมาณคดีความที่

จะขึ้นสู่ศาลได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม หากจะสนับสนุนให้มีการเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกระบบศาล ก็ควรมีกฎหมายบัญญัติรองรับโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีข้อพิพาททางพาณิชย์มีความมั่นใจและพร้อมที่จะนำข้อพิพาททางพาณิชย์ของตนเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนอกระบบศาลแทนการฟ้องร้องคดี โดยหากมีการออกกฎหมายขึ้นมารองรับกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกระบบศาลอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบข้อมเป็นผลดีต่อระบบการค้าพาณิชย์ และระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งอาจทำการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางพาณิชย์นอกระบบศาล พ.ศ. ... โดยนำกฎหมายแม่แบบ (UNCITRAL MODEL LAW) มาเป็นแนวทางในการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและกฎหมายภายในของประเทศไทย

THESIS TITLE	OUT-OF-COURT COMMERCIAL DISPUTE MEDIATION
KEYWORD	DISPUTE / MEDIATION
STUDENT	AEKKAWAT RATTANAVONGSRI
THESIS ADVISOR	DR.RUNGSANG KRITTAYAPONG
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAW
YEAR	2012

ABSTRACT

The objective of this thesis is to study the legal restriction of the out-of-court commercial dispute mediation processes which is a type of alternative dispute resolution – ADR in order to find out the guidelines to improve, correct and promote the out-of-court commercial dispute mediation to be popularly and efficiently used to achieve the objective of commercial dispute resolution. Due to the out-of-court dispute resolution is convenient, quick, save cost and could reduce number of cases of the court and also well maintained relation between the c to maintain the reputation and business secrets of the disputing parties.

Results of study show that commercial dispute mediation processes in the part that has not reached the court or out-of-court commercial dispute mediation process are still not fully developed and the business operator or related parties, e.g. lawyer or legal advisors are still not acquainted to this method. As a result, the demand or willingness of the disputing parties who are business operators requiring to use out-of-court dispute resolution process is quite low, of which, should the dispute is immediately solved by mediation, irreparable damages would not occurred. In addition, one important factor which prevented the introduction of dispute into out-of-court commercial dispute mediation processes, i.e. there is not any formal law concerning out-of-court commercial dispute resolution in Thailand, the principles of Civil Law which aim to protect individual are thus applied to cover legal relation of commercial merchants which is not corresponding to the commercial function nor mechanism and could not appropriately and reasonably resolve the commercial dispute as it should be.

The appropriate commercial dispute resolution processes could efficiently set up the system and rules in commercial case corresponding to the nature, type and desire of commercial business which would promote and support commercial trading, reduce business dispute and become advantage to the overall economic system of the country, reduce number of cases

referring to the court. However, should the out-of-court commercial dispute resolution processes are promoted, the special provision of law should be enacted to support such processes to ensure the confidence of the business operators who have commercial dispute and are ready to refer their commercial disputes into the out-of-court commercial dispute mediation processes in lieu of litigating in court. Should such mentioned law is formally enacted, it would be advantageous to commercial trading system and domestic economic system. For this purpose, the Out-of-Court Commercial Dispute Mediation Act, B.E. should be drafted by applying rules of the UNCITRAL MODEL LAW as the guidelines and further improve to be suitable with the social condition and internal laws of Thailand.